

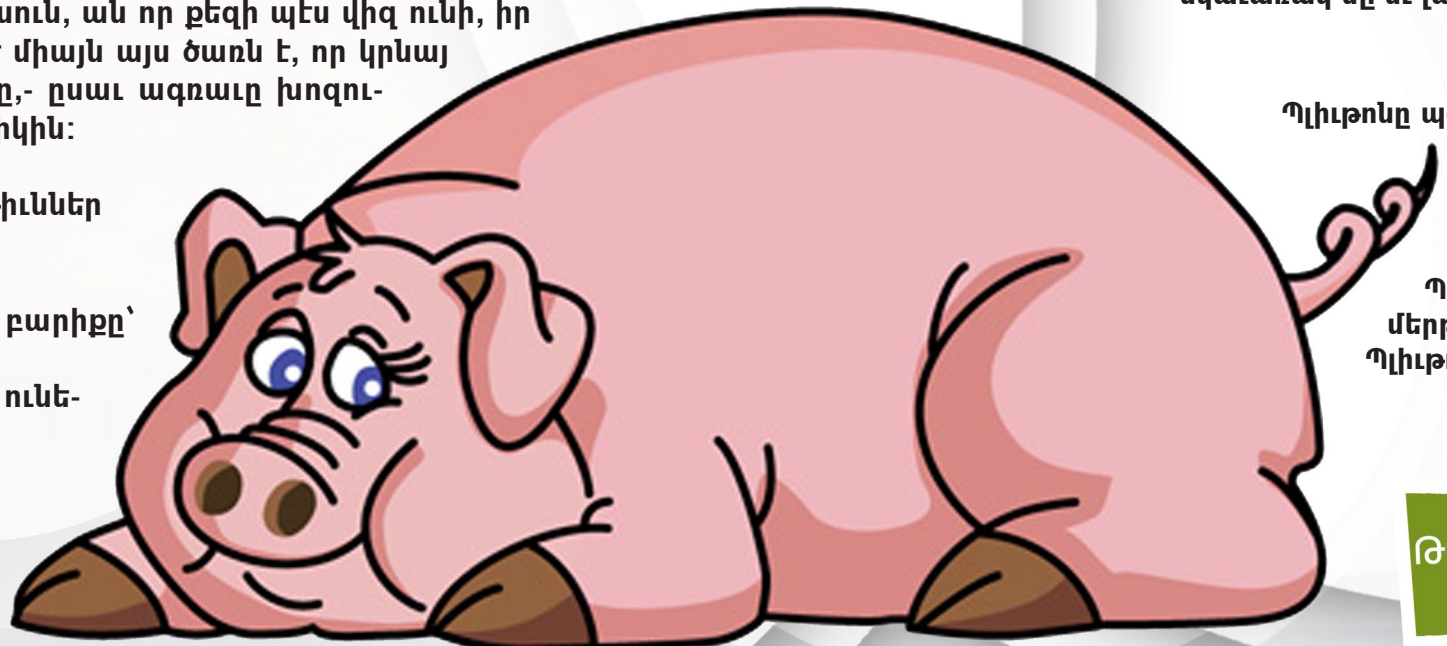
ԽՈՉՆ ՈՒ ԱԳՈՎԻԸ Աթաբեկ Խնկոյեան

Շատ բարձր կաղնիի մը տակ ագահ ու անյագ խոզը այնքան կաղին կերաւ որ ինկաւ՝ գետին փռուեցաւ:
Յետոյ քունէն արթնցաւ եւ սկսաւ ծառը

արմատէն փորել:

- Ի՞նչ կ'ընես, ա՛յ անխելք,- ձայն տուաւ ագռաւը վերէն,- ծառին հետ խաղ կ'ըլլա՞յ, այսպէս արեւէն կը չորնայ ան:
- Կը չորնա՞յ... ուզածին չափ թող չորնայ, ինծի ի՞նչ օգուտ ունի ծառը: Ես միայն կաղնիի պէտք ունիմ, որպէսզի ուտեմ, պառկիմ եւ գիրնամ:
- Ա՛յ ապերախտ անասուն, ան որ քեզի պէս վիզ ունի, իր կոյր աչքով չի տեսներ, թէ միայն այս ծառն է, որ կրնայ տալ այդ հիւթալի կաղինը,- ըսաւ ագռաւը խոզուկին, այդ կախ գլուխ կուզիկին:

- Բառեր եւ բացատրութիւններ
- Ագահ- ծակաչք
- Անյագ- անկուշտ
- Ապերախտ- ստացած բարիքը՝ լաւութիւնը մոռցող
- Հիւթալի- առատ հիւթ ունեցող՝ համով պտուղ

ՈՒՐԱՆՈՍ, ՆԵՓԹԻՆ, ՊԼԻԻԹՈՆ

Ուրանոս, Նեփթին եւ Պլիւթոն մոլորակները կը գտնուին Արեգակնային դրութեան սահմաններուն մօտ: Երկրէն դէպի Ուրանոս ճամբորդութիւն մը Քոնքորտ օդանաւով պիտի տեւեր առնուազն 150 տարի:

Ուրանոս

Ուրանոսը հսկայական մոլորակ մըն է (հասարակածին տրամագիծը 51.200 քմ.) բաղկացած մանաւանդ ջրածինէ եւ հիլիւմէ: Իր ժայռային կորիզը շրջապատուած է սառոյցով: Արեւէն շատ հեռու (2.870 միլիոն քմ.) գտնուելուն համար, ան շատ պաղ է (միջին ջերմաստիճան -220 աստիճան սելիսիոս): Շրջապատուած է բարակ օղակներով եւ ունի 15 արբանեակներ, որոնցմէ յիշենք Միրանտան: Իր առանցքին վրայ պտոյտը կը տեւէ 16 ժամ (Ուրանոսի օրը), իսկ արեւին շուրջ իր թաւալումը՝ 84 տարի: Իր բեւեռներէն իւրաքանչիւրը արեւին ցուցադրուած կը մնայ 42 տարի շարունակ:

Նեփթին

Ուրանոսէն անդին, արեւին 4500 միլիոն քմ. հեռաւորութեան վրայ, Նեփթինը ունի 50.000 քմ. հաշուող տրամագիծ մը ու արեւին շուրջ կը դառնայ 165 տարիէն իսկ ինքն իր առանցքին վրայ՝ 18 ժամէ: Ունի դժուար նշմարելի օղակներ եւ 8 արբանեակներ: Մակերեսին ջերմաստիճանը կրնայ հասնիլ մինչեւ -220 աստիճան սելիսիոս: Նեփթինը կ'ընդգրկէ նաեւ բաց կապոյտ սկաւառակ մը եւ լայնածաւալ ամպի գօտիներ:

Պլիւթոն

Պլիւթոնը պզտիկ սառած մոլորակ մըն է՝ կազմուած ժայռէ եւ մեթանէ: Ան աւելի պզտիկ է, քան մեր լուսինը (իր տրամագիծն է միայն 2300 քմ.): Արեւէն 5900 միլիոն քմ. հեռաւորութեան վրայ, 250 տարի կը տեւէ անոր շուրջը մէկ անգամ դառնալու համար: Բոլոր մոլորակներուն մէջ՝ Պլիւթոն ունի ամենէն երկարածիզ ուղեծիրը: Այնպէս որ մերթ ընդ մերթ կը մտնէ Նեփթինի ուղեծիրէն ներս: Պլիւթոն իր առանցքին վրայ կը դառնայ 6 օր եւ 10 ժամէ:

ԹԻՒԸ ՊԱՏՐԱՍՏԵՃ՝ ՈՒԹԱՆ ԿԱՐԵԱՆ-ՏԻՔՄԻԲԵԱՆ ՆԿԱՐԱԶԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՈՒՅՅԻ ԲԵՇՈՇԵԱՆ

ԳԻՏԵԻՐ, ԹԵ...

* Տերեւները աշնան իրենց գոյնը կը փոխեն, որովհետեւ ցերեկները ավելի կարճ են, իսկ գիշերները՝ ավելի երկար: Այս պատճառով ծառերը կը դադրին քլորոֆիլ արտադրել: Քլորոֆիլը տերեւներուն կ'օգնէ սնունդ արտադրելու եւ անոնց կու տայ կանաչ գոյնը:

* Հին եգիպտացիները 5000 տարի առաջ արդեն ձմերուկ կ' ուտէին:

* Մինչեւ 1900-ական թուականներու սկիզբը լման հնդկընկոյզը իբրեւ դրամ կը գործածուէր Թայլանտի արեւմուտքը՝ Հնդկաց ովկիանոսին մէջ գտնուող Նիքապար կղզիներուն մէջ:

* Ուքրաինոյ մէջ աղը բարեկամութեան ամենապատիւ խորհրդանշն է:

* Ամեն Սեպտեմբերին Մատերա կղզիներուն Փորթո Սանթո քաղաքին մէջ տեղի կ' ունենայ Քրիստափոր Զոլոմպոսին նուիրուած մէկ շաբաթեայ փառատօն մը: Անոր անդրանիկ գաւազը ծնած էր այդ քաղաքին մէջ:

* Պաղ ջուրը ավելի ծանր կը կշռէ, քան՝ տաք ջուրը:

* Ճարտարապետներ յղացած են շէնք մը Տուպայի համար, որ պիտի կոչուի «Տա Վինչի թաուր»: Ան անդադար պիտի փոխէ իր ձեւը: Ընկեր իւրաքանչիւր յարկ ամեն 90 վայրկեանը անգամ մը լման շրջան պիտի ընէ ինքն իր վրայ:

* Մարդ արարածը կրնայ միայն մէկ շաբաթ առանց ջուրի ապրիլ:

Գ թԵ՞ Բ

Ամբողջացուցէ՛ք բառերը՝ ավելցնելով պակասող բաղաձայնը:

-աւագան	մա-ուր	թա-աւոր
-ար	-անակ	բու-
զան-ակ	-իւտ	միր-
-րպան	շող-ամ	-ա-աթ
փառ-	-լան	-ան-ատ
	-օտի	վան-

Ճողի 'տոմողոմ 'ժոմոմ 'նսկր 'մուսմ 'մարոմոմ 'վտօս 'դոմո 'րոմնուշ 'տուվն 'հողոմմ 'մուսմոր 'մսոմի 'դոմոմն 'հոմոլոմ 'մոմ 'դոմոմոմ մզողոմոլոմտոմ

Ո՞Ր ՄԱԿԴԻՐԸ

Հայոց պատմութեան մէջ եղած են դէմքեր, որոնք ծանօթ են իրենց անունին կցուած մակդիրներով: Զախ կողմի սիւնակի իւրաքանչիւր անուն միացուցէ՛ք աջ կողմի սիւնակի յարմար մակդիրին:

Սահակ	Շնորհալի
Տորք	Աշխարհակալ
Ներսէս	Գեղեցիկ
Վահան	Պարթեւ
Խրիմեան	Անգեղ
Արտաշէս	Առիւծ
Արա	Անյաղթ
Տիգրան	Հայրիկ
Միեր	Գայլ
Դաւիթ	Երկաթ
Աշոտ	Մեծն

ԹԱԳՈՒՅԻՆ ԿԱԽԱՐԴԱԿԱՆ ՏՈՒՓԸ

Երիտասարդ թագուհի մը կախարդական տուփ մը ուներ. ատիկա երջանկութիւն պիտի բերէր թագաւորութեան, պայմա-
նով որ բացուէր տեղ մը, ուր կայ առատաձեռնութիւն եւ ազնու-
թիւն:

Թագուհին կը հրահանգէ թագաւորութեան բոլոր ազնիւ եւ
առատաձեռն մարդոց, որ պալատ հաւաքուին: Սակայն երբ ան
բոլորը հաւաքելով կը բանայ տուփը, բան մը չի պատահիր:
Ճարահատ թագուհին կ'որոշէ ինք շրջիլ թագաւորութեան
մէջ եւ գտնել ցանկալի վայրը:

Բաւական փնտռելէ ետք, գիւղական ճամբու մը եզեր-
քը կը տեսնէ աղքատ փոքրիկ տղայ մը, որ կը մուրար:
Թագուհին կը փափաքի պզտիկ գումար մը տալ փոք-
րիկին, բայց քովը դրամ չունէր: Փոքրիկը թագուհիին
տուփը տեսնելով կը խնդրէ, որ տուփը իրեն տայ, որ-
պէսզի զայն ծախսէ եւ քիչ մը դրամ շահի:

Թագուհին պահ մը կը տատամսի, որովհետեւ գի-
տեր թէ տուփը կախարդական էր, սակայն կարեկցե-
լով փոքրիկին, տուփը կու տայ անոր: Փոքրիկը կը բա-
նայ զայն: Այդ վայրկեանին կախարդութիւնը կը պա-
տահի եւ երջանկութիւն կը տիրէ թագաւորութեան մէջ:

Թագուհին կը գիտնայ, թէ ինք պէտք չունէր ուրիշ-
ներուն մէջ փնտռելու ազնուութիւնն ու առատաձեռնու-
թիւնը, այլ այդ առաքիւնութիւնները նախ եւ առաջ իր
անձին յատկութիւնները պէտք է ըլլան:

ԱՆՅԱԲԱՏԱԼԻ, ԲԱՅՑ ԻՐԱԲ

* Արելը մեր մոլորակին ամենն մօտ աստղն է: Անիկա կը գտնուի 149.597.893 քմ. հեռու: Արեւուն լոյսը մեզի կը հասնի 8 վայրկեան եւ 17 երկվայրկեանէն:

* Աշխարհի ամենն մեծ հունտը հնդկընկոյզի տեսակ մըն է, որ կը կոչուի բօքօ տը մեր: Անիկա կրնայ կշռել մինչեւ 20 քիլօ, այսինքն՝ միջին հաշուով, վեց տարեկան տղու մը չափ:

* Աշխարհի ամենն երկար բանաստեղծութիւնը Մահապիարաթան է, որ հինտու կրօնքի սուրբ գրութիւններն է: Անիկա կը բաղկանայ մօտաւորապէս 1.8 միլիոն բառերէ եւ կը պատմէ իրարու դէմ պատերազմող երկու զարմիկներու ընտանիքներուն պատմութիւնը:

* Աշխարհի ամենն սուղ փիցցան ծախուած է 2150 անգլիական փաունտի (2750 տոնլար), 2007 թուականին, բարեսիրական կազմակերպութեան մը ի նպաստ: Անոր բաղադրութեան մէջ գործածուած է ձկնիթ, շամփանիա, աստակոս, եղնիկի միս, պրանտի եւ ուտուելիք ոսկիի բարակ թերթի կտորներ:

* Ոչ բոլոր քարտէզները գծուած են թուրքերու վրայ: Կրիւլանտի բնակիչները իրենց քարտէզները գծած են 300 տարիներ առաջ, փայտի կտորներու վրայ: Անոնք գործածած են ցցուն քարտէզները՝ նաւարկելու համար ծովափի երկայնքին, անոնց դպնալով, անոնց նայելու փոխարէն:

ԱՉԳ. ԲԱՐԵՆ ԵՓՓԷ ՃԵՄԱՐԱՆԻ Է. ԿԱՐԳԻ ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐԸ ԿԸ ԳՐԵՆ

ԳԱՆՁՍ

Գանձ ըսելով ոսկի չկարծեք, Ոսկին դեղին է, իմ գանձս՝ ճերմակ, ճերմակ ըսելով, ձիւն չկարծեք, Ձիւնը ցուրտ է, իմ գանձս՝ ջերմ արեւ:

Արեւ ըսելով կիզող-այրող չկարծեք, Կիզիչ արեւը շատ հեռու է, իմ պայծառ արեւս միշտ կողքիս է, Ան իմ քնքուշ հրաշք մայրս է:

Տարօն Տիբպիքեան

ԵՂԲԱՅՐ

Եղբայր որ կ'ըսեմ, սովորական անձ չկարծեք, Մեր տան սեւ օրերուն ուրախութիւնն է, Ուրախութիւն որ կ'ըսեմ, խելոց չկարծեք, Աշխարհիս ամենն չար եղբայրն է:

Չար որ կ'ըսեմ՝ շատ չար չկարծեք, Չարութեան մէջ աչքերը փայլքով լեցուն են, Մեր որ կ'ըսեմ՝ պարզ սեր չկարծեք, Մեր սերը մէկ է, իր քովը երեք է:

Օրը նոր շարժ ու ձեւերը նոր Կ'երգէ, կը վազէ ու աշխարհը կը քանդէ Փանջունիի պէս միշտ «կը շինէ» Այս բոլորը մէկ կողմ, իր սրտի մէջ կրող Մերը միւս կողմ, Անմահն է, անկրկնելի Իրմով եմ անսահման երջանիկ Ա՛խ ինչ թանկագին է Ինչ սիրուն է Ան իմ հրաշք եղբայրս է:

Թիթառ Աղազարեան

ԱՉԳ. ԲԱՐԵՆ ԵՓՓԷ ՃԵՄԱՐԱՆ

Ճեմարան ըսելով դարոց չկարծեք, Ան իմ երկրորդ տունս է, Տուն ըսելով բնակարան չկարծեք, Ուրախ ծամերով լեցուն վայր մըն է:

Վայր ըսելով տեղ չկարծեք, Ուսանողներով լի շէնք մըն է: Շէնք ըսելով կառոյց չկարծեք, Գեղեցիկ յիշատակներով լեցուն դասարաններ են:

Դասարան ըսելով միայն դասատեղ չկարծեք, Սիրով լեցուն հաւաքավայր մըն է, Հաւաքավայր ըսելով պարզ վայր չկարծեք, Մեծ պատիւ բերող ուսումնարանս է:

Մեղեդի Թահմիզեան